

Dietrich Scholze

"Die deutsche Sprache in der polnischen Okkupationslyrik. /Język niemiecki w polskiej poezji okupacyjnej/", Jerzy Święch, "Zeitschrift für Slawistik", Berlin 1975 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 20/1 (63), 279

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) ŚWIECH Jerzy: Die deutsche Sprache in der polnischen Okkupationslyrik. /Język niemiecki w polskiej poezji okupacyjnej/. "Zeitschrift für Slavistik", Berlin 1975, nr 2, s. 274-292.

Autor omawia społeczne funkcjonowanie języka niemieckiego w okresie okupacji. W świadomości potocznej stosunek do języka okupanta manifestował się dewaluacją niemieckich określeń, wykorzystaniem osobliwego bilingwizmu ówczesnego - celem protestu, odcięcia się lub drwiny. Zjawiska te znalazły bezpośrednie odbicie w poezji. Wyjaśniając funkcje semiotyczne np. dosłownych przytoczeń niemieckich w mowie, autor ilustruje równocześnie ich źródła i funkcje w wierszu (najczęściej okazjonalnym). W społeczeństwie zrodziło się poczucie wyższości języka polskiego, spowodowane niechęcią do niemieckiego jako uprzywilejowanego języka okupantów.

BP/63/114

D.S.

(II) ZIĄTEK Zygmunt: Die Kriegserfahrung unter dem Gesichtspunkt zweier polnischer Traditionen: der historischen und der volksverbundenen, /Doświadczenie wojenne w perspektywie dwóch tradycji polskich: historycznej i ludowej/. "Zeitschrift für Slavistik", Berlin 1976, nr 1 s. 27-33.

Autor przedstawia dwa funkcjonujące w prozie wojennej sposoby nawiązania do polskiej tradycji kulturowej. Na przykładzie twórczości Ksawerego Pruszyńskiego (zwłaszcza jego noweli "W Giewaldowie") i Tadeusza Nowaka ("A jak królem, a jak katem będziesz") wskazuje - analizując powtarzający się tu topos powrotu z wojny - na odwołania literackie do tradycyjnej świadomości historycznej narodu oraz do (o wiele młodszej) tradycji ludowej. Stwierdza, iż czerpanie z dawniejszych, podobnych doświadczeń historycznych lub ludowo-etycznych w celach pewnej neutralizacji i przybliżenia doświadczeń drugiej wojny światowej nie musi wcale oznaczać sfalszowania tragiczności.

BP/63/115

D.S.